Hukuk Bölümü 2008/105 E. , 2008/199 K.

- 2247 SAYILI YASA'NIN 14. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN BAŞVURUNUN, AYNI YASA'NIN 27. MADDESI UYARINCA REDDİ GEREKTIĞI
  - KÖY KANUNU (442) Madde 4

"İçtihat Metni"

Davacı : K. Köyü Muhtarlığı

Vekili : Av. A.Ü.

Davalı : Mahmudiye Köyü Muhtarlığı

Vekili : Av. G.K.

OLAY : Davacı vekilince, köyler arasındaki mevcut sınırların, toprak üstü uygulamasında taraf köyler arasında uyuşmazlık bulunduğu nedeniyle tespiti istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

ÇORUM 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 21.3.2006 gün ve E: 2006/80, K: 2006/104 sayı ile, Davacı K. Köyü Muhtarlığı vekili tarafından davalı Mahmudiye Köyü Muhtarlığı aleyhine 18.11.2002 günü verilen dilekçe ile sınır tespitinin istenmesi üzerine mahkemelerince yapılan yargılama sonunda; davanın kabulüne dair verilen 24.2.2004 gün 2003/518 esas, 2004/51 karar nolu kararın, davalı vekili tarafından temyizi üzerine Yargıtay 4.H.D.nin 12.12.2005 tarih 2005/169 esas, 2005/13388 karar nolu kararıyla bozularak mahkemelerine iade edilmiş olduğu; Mahkemelerince bozma ilamına uyularak duruşmaya devam olunduğu; davanın, köyler arasındaki mevcut sınırların, toprak üstü uygulamasında taraf köyler arasında uyuşmazlık bulunduğu nedeniyle tespiti istemiyle açıldığı, görev uyuşmazlığının çözümü için öncelikle, tespit davasının hukukumuzdaki yerinin incelenmesinin gerekli bulunduğu; Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda tespit davasını düzenleyen açık ve genel bir hükme yer verilmekteyse de, doktrinde ve yerleşik yargısal içtihatlarla, bir hukuki ilişkini var olup olmadığının saptanması için tespit davası açılabileceği kabul edilmiş bulunmakta; tespit davasının esasının incelenebilmesi için de genel dava koşullarının yanı sıra, dava konusunun bir hukuki ilişki olması ve bu hukuki ilişkinin var olup olmadığının öncelikle saptanmasında hukuki yarar bulunması koşullarının arandığı; buna göre özel hukuk alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin saptanması için, adli yargı yerinde müstakil olarak bir tespit davası açılabilmesinin olanaklı bulunduğu; buna karşılık, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari Dava Türleri ve idari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, idari dava türleri: İptal tam yargı ve hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmış olup, tespit davası şeklinde bir dava türüne idari yargıda yer verilmediği; anılan yasanın "İdari Davalarda Delillerin Tespiti" başlıklı 58/1. maddesi "Taraflar, idari dava açtıktan sonra bu davalara ilişkin delillerin tespitini ancak davaya bakan Danıştay, idare ve vergi mahkemelerinden isteyebilir." hükmünü taşımakta olup, idari yargıda ancak açılmış bir idari dava ile ilgili bulunan "delillerin tespitinin" istenilmesine olanak bulunduğu; buna göre idari dava türleri arasında sayılmayan tespit davasının, yorum yoluyla idari yargının görevine müstakil bir dava olarak dahil edilmesine hukuken olanak bulunmadığından, idari yargı yerinde, idare hukuku alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin varlığının ancak açılmış bulunan bir idari davaya bağlı olarak delil tespiti kapsamında saptanabileceğinin açık olduğu; belirtilen yasal durum karşısında, tespit davasına konu olabilecek hukuki ilişkinin özel hukuk alanını ilgilendirmesi gerektiği ve bir eda davasının öncüsü durumunda olan tespit davasının adli yargı yerinin görevine girdiğinin ortaya çıktığı; ancak, adli yargıda açılacak bir eda davasında hiçbir zaman kullanılmayacağının; buna karşılık idari bir işlem tesisi istemiyle bir idari makama veya idari yargıda açılacak bir davada idare mahkemesine ibraz edilmek ve bu makam veya mahkemeyi hukuken bağlayacak nitelikte belge elde etmek amacıyla açıldığının anlaşılması halinde tespit davasının adli yargıda görülemeyeceği ve görev yönünden reddinin gerekeceği; bu durumdaki tespit davasının idari hukuku kurallarına göre çözümlenmesi gerekmekteyse de müstakil bir dava olarak açılması halinde idari yargı yerince, idari yargıda böyle bir dava türü olmadığı ve ancak bir idari dava açıldıktan sonra bu davaya ilişkin delil tespiti kapsamında incelenebileceği noktasından reddedilmesinin uygun olacağı; nitekim idari yargı yerinde önce yalnızca tespit istemiyle dava açılmış ise de, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 18.9.2001 gün ve 2001/1032-1070 sayılı dilekçe ret kararı üzerine yenilenen 23.10.2001 günlü dilekçe ile Şile Kaymakamlığının uygulama işleminin de iptali istenilmek suretiyle tespit isteminin bir idari davaya bağlandığının anlaşıldığı; bu açıklamalara göre tespit isteminin konusu incelendiğinde: 18.03.1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 4. maddesine göre, bir köyün sınırının mümkün olduğu kadar kolay anlaşılacak surette dereler, tepeler, yoIlar ve diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçmesi ve bu dere, tepe ve yolların veya işaretli yerlerin köylüce adları ne ise behemehal sınırda sırasıyla yazılması; eğer bir köyün sınırı derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmeyen yerlerden geçirmek kabil olmazsa o halde sınırın mümkün olduğu kadar düz yapılması ve büyük taşlar dikilerek sınırın gösterilmesi gerektiğine işaret edildiği; aynı Yasanın 5.maddesinde "İki köy ansında nizalı sınırların çizilmesi için Hükümetin emriyle iki köy heyeti ihtiyariyesi bir araya toplanarak işin kendi aralarında düzeltilebilmesi için çalışır. Gene uzlaşamadıkları halde idare meclisi tetkikat ve tahkikat yaparak altı ay, içinde doğrudan doğruya sınırı çizer ve bu kati olur. Beş sene müddetle değiştirilemez. Bir köy sınırı; bu Kanun mucibince çizildikten beş sene sonra hasıl olacak lüzum ve ihtiyaç üzerine ihtiyar meclisi sınırın büyütülüp küçültülmesi için müracaatta bulunabilir. Şayet bu sınırın büyütülmesi veya küçültülmesi başka bir köye dokunmuyorsa vilayet veya kaza idare meclisleri kararıyla sınır tahsis olunur ve tasdikli deftere yazılır. Sınırın büyütülmesi veya küçültülmesi başka bir köye dokunuyorsa bu maddenin birinci fıkrasına göre halledilir." hükmüne yer verilmiş olduğu; öte yandan, 11.05.3988 tarih ve 19811 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "'Sınır An!aşmazlığı, Mülki Ayrılma ve Birleşme ile Köy Kurulması ve Kaldırılması Hakkında Yönetmelik'in 4. maddesinde "5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre belirlenmiş sınırların değişmezliği esastır. Mevcut sınırların değişmezliği esastır. Mevcut sınırların değiştirilmesi ancak sınır noktalarının belirginlik ve değişmezlik niteliklerini yitirmiş olması, idari birimlerin sosyal, ekonomik, idari ve coğrafi durumlarında eskiye oranla farklılıkların meydana gelmesi ve bu sonuçların sınır anlaşmazlığına yol açmış olduğunun bakanlıkça tespit edilmesi halinde mümkündür. "denildiği, aynı yönetmeliğin "Müracaat ve İlk İnceleme" başlığını taşıyan 5. maddesinde 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu kapsamına giren sınır anlaşmazlıkları ile ilgili olarak valiliklere intikal eden müracaatlar üzerine valilikçe; ihtilaflı yerde daha önce 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa 442 sayılı Köy Kanununa veya 1580 sayılı Belediye Kanununa göre çizilmiş bir sınırın mevcut olup olmadığının araştırılacağı; ihtilaflı yerde daha önce kararname ile çizilmiş bir sınır bulunup bulunmadığının kesin olarak belirlenmesi amacıyla Bakanlıktan arşiv incelenmesinin isteneceği; bu şekilde çizilmiş bir sınır varsa uygulama imkanlarının bulunup bulunmadığının araştırılarak uygulama imkanları bulunamıyor ve yeniden sınır çizilmesi gerekiyorsa bunun hukuki ve idari sebeplerinin açıklığa kavuşturulacağı; anlaşmazlığın orman, mera, otlak, yayla, kışlak veya su anlaşmazlığı mahiyetinde olduğunun saptanması halinde ihtilafı 5442 sayılı kanun kapsamı dışında olduğundan bu konularla ilgili mevzuata göre işlem yapılması gerektiğinin taraflara duyurulacağının belirtilmiş olduğu; olayda, davalı köy tüzel kişiliği tarafından açıklanan yönteme uygun şekilde idareye başvuruda bulunulmuş ve köyler arasında 1947 yılında çizilmiş mevcut sınırların toprak üstü uygulaması Şile Kaymakamlığınca kurulan komisyon tarafından yapılmış, ancak, davacı köy tüzel

kişiliğince, söz konusu idari uygulamanın sorunu çözümlemediği öne sürülerek, bu kez anlaşmazlık konusu sınırların toprak üstü uygulamasına ilişkin olarak hükmen tespiti amacıyla dava açılmış olduğu; belirtilen duruma göre, eda davasının öncüsü niteliğinde bir özel hukuk ilişkisinin tespitine ilişkin olmayıp, yukarı da belirtilen idari usuller çerçevesinde idarece yapılan tespit işlemine karşı çıkarılarak aynı konuda mahkemeden hükmen tespit istenilmiş olması karşısında, Şile Kaymakamlığının uygulama işleminin iptali istemine bağlı olarak söz konusu tespitin de idari yargı yerinde inceleneceğinin açık olduğu; bu nedenle İstanbul 1.İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir...) gerekçesiyle olumsuz görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulmuş olduğu; Uyuşmazlık Mahkemesinin gerekçelerinin, iş bu davaları bakımından da söz konusu olduğu, görev sorunu açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (resen) dikkate alınacağı, Mahkemelerince yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verilmek gerektiği sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiş; bu karar, taraflarca yasal süresi içerisinde temyiz edilmediğinden kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, öncelikle sınır ihtilafı olan bölgede bulunan (küçük orman) baltalıkla ilgili davalı köy tarafından kesim yapılma ihtimali bulunduğundan ve iki köy arasında ciddi problem doğuracağından ihtilaflı bölgede kesimin şimdilik kaydı ile durdurulması için ihtiyati tedbir kararı verilmesi ve K. Köyü hudutnamesine göre sınır noktalarının ve Mahmudiye Köyü ile olan sınır noktalarının tespit edilmesi, ihtilaflı bölgenin hangi köy sınırı içinde kaldığının belirlenmesi istemiyle1.5.2006 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ÇORUM İDARE MAHKEMESİ; 3.10.2006 gün ve E:2006/707, K:2006/1271 sayı ile, 2577 sayılı Kanun'un 2.maddesinin 1.fıkrasının; "1. İdari dava türleri şunlardır:

a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar." şeklinde düzenlenmiş olduğu; aynı kanun maddesinin 2.fıkrasında, idari mahkemelerin idari eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı veremeyeceklerinin hükme bağlandığı; yukarıda metni yazılı mevzuat hükümleri uyarınca, tespit davasına idari dava türleri arasında yer verilmediğinden ve mahkemelerinin, idarenin yerine geçerek köy sınırını tespit etmesi idari işlem niteliğinde olduğundan, davacı köy muhtarlığının K. Köyü ile Mahmudiye Köyü sınır noktalarının tespiti ve sınır ihtilafı bulunan bölgenin hangi köy sınırları içerisinde kaldığının belirlenmesi istemiyle açtığı davanın mahkemelerince incelenmesi mümkün bulunmadığından, davanın incelenmeksizin reddi gerektiği yargısına varılmış olduğu gerekçesiyle, davanın incelenmeksizin reddine karar vermiş; yapılan temyiz istemi, Danıştay Sekizinci Dairesinin; 4.5.2007 gün ve E: 2007/697, K: 2007/2637 sayılı kararıyla reddedilerek anılan karar onanmış ve karar düzeltme isteminde bulunulmadığından bu karar kesinleşmiştir.

Daha sonra, Davacı vekili tarafından, 14.1.2008 tarihinde Çorum İdare Mahkemesi'nin kaydına giren ve en üstüne haricen ve parafsız olarak 'Danıştay Başkanlığına sunulmak üzere' ibaresi bulunan bir dilekçeyle; Çorum İdare Mahkemesi'nin E. 2006/707, K. 2006/1271 sayılı dosyası ile ilgili olarak yargılamanın iadesi ile dosyanın Danıştay Uyuşmazlık Dairesine gönderilmesi istenilmiştir.

ÇORUM İDARE MAHKEMESİ; 17.1.2008 gün ve E: 2008/38, K: 2008/29 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 53. maddesinin 2 numaralı fıkrasında, yargılamanın yenilenmesi isteklerinin esas kararı vermiş olan mahkemece karara bağlanacağı hükmüne yer verilmiş; aynı kanunun 55. maddesinde, 53, 54 ve bu madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yargılamanın yenilenmesinde ve kararın düzeltilmesinde 2577 sayılı Kanun'un diğer hükümlerinin uygulanacağının belirtilmiş; Kanunun 3. maddesinin 2. fıkrasında, davanın konu ve sebepleri ile dayandığı delillerin dilekçelerde gösterileceğinin hükme bağlanmış olduğu; davacı vekilinin 14.1.2008 tarihinde Çorum İdare Mahkemesi'nin kaydına giren ve en üstüne haricen ve parafsız olarak 'Danıştay Başkanlığına sunulmak üzere' ibaresi eklendiği anlaşılan dilekçesinin incelenmesinden, yargılamanın iadesi ile birlikte dosyanın Danıştay Uyuşmazlık Dairesine gönderilmesi istenilmişse de, 'Danıştay Uyuşmazlık Dairesi' adında bir yargılama makamı olmadığı hususu da göz önüne, alındığında, mahkemelerinden yargılamanın iadesinin mi istenildiği, yoksa dilekçe ile birlikte Çorum İdare Mahkemesi'nin E. 2006/707, K.2006/1271 sayılı dosyasının Danıştay'a veya görev uyuşmazlıklarını çözmeye yetkili yargılama merciine (Uyuşmazlık Mahkemesine) mi gönderilmesinin istenildiği hususu anlaşılmadığından dilekçenin yukarıda metni yazılı mevzuata uygun düzenlenmediği yargısına varıldığı; bu sebeple, sözü edilen Kanunun 3. maddesi hükmüne uygun bulunmayan dilekçenin, aynı kanunun 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi hükmü uyarınca, bu kararın tebliğinden itibaren otuz (30) gün içerisinde yukarıda belirtilen noksanlık giderildikten sonra yeniden düzenlenecek dilekçeyle mahkemelerine sunulmak üzere reddine karar vermiştir.

Son olarak, Davacı vekili tarafından verilen ve 10.3.2008 tarihinde Çorum İdare Mahkemesi'nin kaydına giren dilekçe ile, 'Danıştay Uyuşmazlık Dairesi' ibaresinin sehven yazıldığı belirtilerek, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesinin talep edilmesi üzerine, Mahkemece isteğe uyularak dava dosyası Mahkememize sunulmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, O.Cem ERBÜK, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 07.07.2008 günlü toplantısında; Hâkim-Raportör Taşkın ÇELİK'in 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 14. maddesine göre; olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekmekte; bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, hukuk uyuşmazlıklarında ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilmektedir. Aynı Yasanın 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinin 3. fıkrasında "(Değişik: 5/4/1990 - 3622/5 md.) Dilekçeler, Danıştay'da daire başkanının görevlendireceği bir tetkik hakimi, idare ve vergi mahkemelerinde ise mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından:

a) Görev ve yetki,

b) İdari merci tecavüzü,

c) Ehliyet,

d) İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı,

e) Süre aşımı,

f) Husumet,

g) 3 ve 5 inci maddelere uygun olup olmadıkları,

Yönlerinden sırasıyla incelenir" denilmiş; 15. maddesinin 1. fıkrasında(Değişik: 5/4/1990-3622/6 md.) Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3 üncü fıkrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14 üncü maddenin; (a) bendinde, 3/a bendine göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine; idari yargının görevli olduğu konularda ise görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesine, (b) bendinde, 3/c, 3/d ve 3/e bentlerinde yazılı hallerde davanın reddine, karar verileceği belirtilmiştir.

Olayda, görev uyuşmazlığına konu edilen kararlardan, Çorum İdare Mahkemesi'nin 3.10.2006 gün ve E:2006/707, K:2006/1271 sayılı kararı; davacı köy ile Mahmudiye Köyü sınır noktalarının tespiti ve sınır ihtilafı bulunan bölgenin hangi köy sınırları içerisinde kaldığının belirlenmesi istemiyle açılan davanın, idari dava türleri arasında tespit davasına yer verilmediği, öte yandan idarenin yerine geçerek köy sınırının tespit edilmesinin idari işlem niteliğinde olduğu ve idare mahkemelerinin idari eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı veremeyeceklerinin 2577 sayılı Yasada hükme bağlandığı gerekçesiyle "incelenmeksizin reddine" ilişkindir.

Bu durumda, Çorum İdare Mahkemesi'nin kararı görevsizlik kararı olmadığından, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen koşullar gerçekleşmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir._

SONUÇ : 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 07.07.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.